

Андрусенко Т.А.

*студентка групи 13/319МПр Інститут післядипломної освіти КНУ імені
Тараса Шевченка*

ЧЕСНІСТЬ ТА ДОБРОПОРЯДНА РЕПУТАЦІЯ АДВОКАТА ЯК ПРИНЦИП АДВОКАТСЬКОЇ ЕТИКИ

25 листопада 2006 року ССВЕ одноголосно ухвалила «Хартію основних принципів європейської адвокатської професії» [1], яка містить перелік з десяти принципів, спільних для всієї європейської адвокатської професії. Дотримання цих принципів є основою права на судовий захист, яке є наріжним каменем решти основних прав у демократичному суспільстві.

Одним з таких принципів є честь та гідність адвокатської професії, доброчесність та бездоганна репутація окремого адвоката. Для того, щоб завоювати довіру клієнтів, третіх сторін, судів та держави, адвокат має бути гідним довіри. Це досягається належністю до поважної професії, з чого випливає вимога до адвоката уникати дій, що можуть зашкодити як його власній репутації, так і репутації професії загалом та підірвати довіру до неї з боку суспільства [1].

Адвокат зобов'язаний уникати негідної поведінки як у юридичній практиці, так і в інших ділових стосунках і навіть в особистому житті тією мірою, яка може зганьбити професію. Ганебна поведінка може призвести до накладення санкцій на адвоката, включаючи, в найбільш серйозних випадках, виключення з професії.

Разом з тим, в розділі II Правил адвокатської етики, які затверджені Звітно-виборним з'їздом адвокатів України 09 червня 2017 р. (надалі – Правила) [2], такого принципу серед основних принципів адвокатської етики не має. Не можна сказати, що Правила [2], взагалі нічого не говорять про чесність та порядність адвоката. Цей принцип прописаний у розділі IV Правил, який регулює відносини адвоката з судом (ст.44) та в ст. 57 діючих Правил, де чесність визначено принципом поведінки адвоката у соціальних мережах.

Варто погодитися з Н.М. Бакаяною, яка зазначає, що така ситуація є неприпустимою. Аналіз міжнародних стандартів здійснення адвокатської діяльності, історичного розвитку української адвокатури, досвіду зарубіжних країн дозволяє дійти до висновку, що чесність та чесна репутація – фундаментальний, базовий принцип адвокатської етики, який має розповсюджуватися на всі напрями професійної діяльності адвоката, його складові мають бути характеристикою особистості адвоката, у зв'язку з чим цей принцип потребує закріплення серед Основних принципів адвокатської етики (Розділ II Правил) [3, с.5].

Однак виникає питання, а що таке чесність та порядність адвоката, що є мірилом таких категорій. Дуже часто ми з різних засобів масової інформації

чуємо негативну інформацію про діяльність адвокатів: не того захищає, не ті методи та способи використовує, багато бере коштів за свої послуги тощо, не є чесним та добропорядочним. В зв'язку з цим виникає питання, чи чесно та добросовісно поступає адвокат, який захищає вбивцю, чи має він моральне право відмовитися від захисту, наприклад, особи яка є масовим вбивцем (згадаймо адвоката Руслана Мошковського, який захищав Онопрієнка А., який вбив 52 людини), або захищав відому особу (наприклад, адвокат Медведчук В. в процесі щодо Стуса Василя). Для того, щоб дати відповіді на поставлені питання варто проаналізувати правову складову діяльності адвоката, а саме Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 5 липня 2012 року № 5076-VI з наступними змінами та доповненнями (надалі – Закон України)[4], Правила [2], права та обов'язки адвокатів інших держав, наприклад Німеччини.

Так, ст. 11 Закону України передбачає, що проголошуючи присягу адвоката, адвокати зобов'язуються чесно і сумлінно забезпечувати право на захист та надавати правову допомогу. Тобто, як бачимо, не дивлячись на статус особи, яка вчинила злочин, адвокат зобов'язаний чесно, добросовісно та сумлінно її захищати, вживати всіх заходів для захисту такої особи.

В ст. 44 Правил зазначено, що адвокат має поважати процесуальні права адвоката, який представляє іншу сторону, і не вдаватись до дій, що грубо порушують останні. Адвокат не повинен вчиняти дій, спрямованих на невинуватне затягування судового розгляду справи [2].

Наприклад, в §43, 43-а Федерального положення про адвокатуру у редакції із виправленнями, яке опубліковане у Частині III Федерального вісника законів, реєстраційний номер 303-8 із змінами, внесеними статтею 7 Закону від 10 жовтня 2013 року (Федеральний вісник законів, ч. 1, стор. 3786). В зазначеному положенні прописано, що адвокат Німеччини:

- повинен виконувати свою роботу добросовісно. Його вчинки мають бути достойними поваги та довіри, яких вимагає статус адвоката, як у межах, так і за її межами його професійної діяльності.

- не може вступати в жодні відносини, які ставлять під загрозу його незалежність.

- зобов'язаний зберігати таємницю. Дане зобов'язання стосується усієї інформації, що стала йому відомою у процесі виконання ним професійних обов'язків. Це не стосується тільки фактів, які є загальновідомими або за своїм значенням не потребують їх збереження у таємниці.

- при виконання своїх професійних обов'язків не має права на неділову поведінку. Неділовою вважається, зокрема, поведінка, при якій мова йде про свідоме поширення неправдивої інформації або про такі образливі висловлювання, для яких не було жодного приводу ні з боку інших учасників, ні у ході провадження.

- не може представляти суперечливі інтереси [5].

В Рішенні у справі «Лекавічієне проти Литви» від 27 червня 2017 року, Європейський суд з прав людини зазначив, що принципи, застосовні до професії адвоката, містять такі цінності як честь та гідність адвокатської професії, доброчесність та бездоганна репутація окремого адвоката, повага до колег по професії, а також повагу до верховенства права та справедливого здійснення правосуддя [6]. Під час оцінювання з юридичної точки зору дій адвоката необхідно враховувати особливу функцію адвокатури та її роль у правовій системі держави. Роль адвоката полягає у захисті прав та законних інтересів клієнта законними способами та засобами, а також в прагненні до здійснення правосуддя. Професія адвоката є однією з професій, представники якої повинні дотримуватися вищих і більш суворих стандартів поведінки. Не лише загальні стандарти поведінки, але також спеціальні вимоги, встановлені законами, які регулюють діяльність колегії, та правила професійної етики застосовуються до практики адвоката. Необхідність вимог, встановлених правилами професійної етики, є об'єктивною: лише особі з високою моральною репутацією можливо довіряти брати участь у процесі здійснення правосуддя. Дозвіл будь-якій особі брати участь у цьому процесі незалежно від її поведінки дискредитує ідею здійснення правосуддя [6].

Беручи до уваги викладене, варто зазначити, що адвокат зобов'язаний діяти чесно та справедливо незважаючи на статус особи, інтереси якої він представляє. В Правилах адвокатської етики, які затверджені Звітно-виборним з'їздом адвокатів України 09 червня 2017 р., варто закріпити такий фундаментальний принцип як честь та гідність адвокатської професії.

Список використаної літератури:

1. Хартія основних принципів європейської адвокатської професії .URL: http://qala.org.ua/wp-content/uploads/2017/03/Hartiya_brenduvannya.pdf.
2. Правилах адвокатської етики, які затверджені Звітно-виборним з'їздом адвокатів України 09 червня 2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001891-17#Text>.
3. Бакаянова Н. М. Чесність та добропорядна репутація адвоката. Вісник одеської адвокатури. Спеціальний випуск «АДВОКАТСЬКА ЕТИКА». Одеса, 2019. С.5-10.
4. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 року № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>.
5. Федеральне положення про адвокатуру у редакції із виправленнями, яке опубліковане у Частині III Федерального вісника законів, реєстраційний номер 303-8 із змінами, внесеними статтею 7 Закону від 10 жовтня 2013 року (Федеральний вісник законів, ч. 1, стор. 3786) . URL: <https://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/pologennya/bundesrechtsanwaltsordnung-ukr.pdf>.
6. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Лекавічієне проти Литви» від 27 червня 2017 року. URL: <http://unba.org.ua/publications/2516->

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент кафедри нотаріального та виконавчого процесу і адвокатури Київського національного університету імені Тараса Шевченка **Кухнюк Дмитро Володимирович**

Анисимова О. А.

студентка 2-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ МІЖ АДВОКАТОМ ТА КЛІЄНТОМ

На сьогоднішній день при укладенні договору щодо надання правової допомоги у кожній із сторін виникають певне коло прав та обов'язків, які закріплені в Конституції України, Законі України “Про адвокатуру та адвокатську діяльність” та регулюються Правилами адвокатської етики. Якщо адвокат та клієнт не виконують або неналежно виконують свої права та обов'язки, вони мають можливість звернутися до уповноважених органів та захистити свої інтереси.

Згідно Закону України “Про адвокатуру та адвокатську діяльність” конфлікт інтересів – суперечність між особистими інтересами адвоката та його професійними правами і обов'язками, наявність якої може вплинути на об'єктивність або неупередженість під час виконання адвокатом його професійних обов'язків, а також на вчинення чи невчинення ним дій під час здійснення адвокатської діяльності.

В статті 9 правил адвокатської етики врегульовано питання неприпустимості конфлікту інтересів. Адвокат без письмового погодження з клієнтами, щодо яких виник конфлікт інтересів, не може представляти або захищати одночасно двох або більше клієнтів, інтереси яких є взаємно суперечливими, або вірогідно можуть стати суперечливими, а також за таких обставин надавати їм професійну правничу (правову) допомогу.

Як правило, такий конфлікт виникає між особистими та професійними інтересами. Завдання права та моралі як суспільних регуляторів полягає в тому, щоб виключити випадки одночасного захисту двох протилежних інтересів і забезпечити незалежність особи від інтересів, які не підлягають правовій охороні [1].

Обставини, при яких найчастіше виникає конфлікт інтересів:

– Одна й та сама справа, за якою адвокат бере доручення клієнтів, інтереси яких є відверто суперечливими;